

Årsrapport 2018

Innholdsfortegnelse

HOVEDTREKK	3
OM AVINOR FLYSIKRING AS	4
VIKTIGE HENDELSER 2018	4
ØKONOMI OG FINANS	5
EIERSTYRING OG SELSKAPSEDEELSE	7
TRAFIKKUTVIKLING	7
FLYSIKKERHET OG HMS	7
SAMFUNNSANSVAR	7
YTRE MILJØ	7
PERSONAL OG ORGANISASJON	8
FREMTIDSUTSIKTER OG RAMMEBETINGELSER	8
ÅRSREGNSKAP MED NOTER 2018	9

Årsberetning 2018

HOVEDTREKK

Avinor Flysikring AS leverer tårntjeneste på flyplasser, flygekontrolltjeneste for trafikken i norsk luftrom og teknisk infrastruktur for flynavigasjon, og har inndelt sine forretningsområder som følger:

- Underveistjenester
- Tårntjenester
- Teknologitjenester
- Remote Tower Center

Avinor Flysikring AS har i 2018 levert sikker og stabil drift. Europa har i 2018 opplevd sterk vekst i flytrafikken, noe som har gitt betydelige kapasitetsutfordringer innenfor underveistjenesten. Situasjonen i Norge er annerledes. For første gang siden Avinor ble opprettet har vi negativ vekst i service units i underveis-segmentet (-0,2%), og tjenestene våre er levert tilnærmet uten forsinkelser. Selskapet har flere store prosjekter med høy aktivitet. Selskapet har endret pensjonsplan. Fra 1. januar 2019 overføres alle ansatte under 53 år over i ny innskuddspensjonsordning. Ansatte over denne grensen har valgfrihet til å bli i gammel pensjonsordning eller gå over i den nye ordningen.

Det er gjennomført flere interne og eksterne revisjoner av Avinor Flysikring AS, blant annet fra Luftfartstilsynet. Avvikene som er funnet er håndtert gjennom iverksettelse av korrigerende tiltak.

Avinor Flysikring AS har i 2018 deltatt i flere anbudskonkurranser, både nasjonalt og internasjonalt. Dette er konkurranser hvor både tårntjenester og teknologitjenester er involvert.

Avinor Flysikring AS har påbegynt byggingen av verdens største Remote Tower Center i Bodø, med mål om å fjerne minimum 15 lufthavner i 2021.

OM AVINOR FLYSIKRING AS

Avinor Flysikring AS er et heleid aksjeselskap i Avinor AS. Selskapet har sitt hovedkontor i Oslo.

Avinor Flysikring AS er underlagt reguleringer fra Samferdselsdepartementet.

For underveistjenesten er det innført et ytelsesbasert prissystem i Europa med risikodeling med luftromsbrukerne. De øvrige flysikringstjenestene er basert på en kostnadsbasert prisingsmodell.

Avinor Flysikring AS har en visjon om å være en ledende leverandør av flysikringstjenester i Nord-Europa. Avinor Flysikring AS sin forretningside er å bidra til økt verdiskaping for kunder og samfunn ved å levere etterspurte flysikringstjenester.

Utpekt leverandør

Avinor Flysikring AS er utpekt leverandør for underveistjenesten fram til 2024. Ved behandling av Meld. St. 30 (2016-2017) sluttet Stortinget seg til at det åpnes for konkurranse for lokale flygekontrolltjenester (tårntjeneste og innflygingskontroll) i tilknytning til Avinors egne lufthavner. Samferdselsdepartementet viser i Eiermeldingen til at det skal settes i gang en prosess frem mot neste Eiermelding med sikte på å flytte eierskapet til Avinor Flysikring AS ut av Avinor-konsernet. For lokale flygekontrolltjenester (tårntjenesten og innflygingskontroll) valgte Samferdselsdepartementet i 2017 å midlertidig forlenge Flysikrings eksisterende utpekingsvedtak med eksisterende vilkår til utløpet av 2018. Dette utpekingsvedtaket er ytterligere forlenget til 31. desember 2019. Avinor Flysikring AS jobber kontinuerlig og målrettet med å forberede selskapet til et konkurranseutsatt flysikringsmarked.

VIKTIGE HENDELSER 2018

Satsing på fjernstyrte tårn

Avinor Flysikring AS gjennomfører en betydelig satsing på fjernstyrte tårn, i samarbeid med Avinor AS og Kongsberg Defence & Aerospace.

Avinor-konsernet har en målsetting om å implementere fjernstyrt tårntjeneste på 15 lufthavner med et sentralisert tårnsenter lokalisert i Bodø. De første lufthavnene vil betjenes av det etablerte reservesenteret i Bodø, inntil hovedsenteret er klart for bruk i 2020.

Fjernstyrte tårn er en viktig satsing som byr på store muligheter både for Avinor Flysikring AS og norsk luftfartsindustri. Teknologien legger til rette for sikker og effektiv drift av norske lufthavner, og kan gi betydelige muligheter for Avinor-konsernet.

Ny pensjonsordning

Selskapet har endret pensjonsplan, fra ytelsesbasert pensjonsordning i Statens Pensjonskasse, til innskuddsbasert pensjonsordning. Alle ansatte som ikke er fylt 53 år før 1. januar 2019, går over i ny innskuddspensjonsordning. Øvrige ansatte blir igjen i offentlig tjenestepensjon, men har valgfrihet til å gå over i den innskuddsbaserte ordningen. Den ytelsesbaserte ordningen lukkes for nye ansettelse.

Økonomisk effekt er nærmere beskrevet under «Økonomiske resultater» nedenfor, og i note 17 til regnskapet.

Øvelse Trident Juncture 2018

Live-delen av øvelse «Trident Juncture 2018» fant sted mellom 24. okt og 7. nov 2018. Dette var den største NATO-øvelsen på norsk jord siden 80-tallet. Øvelsen omfattet svært store områder over Sverige, Nordland og Trøndelag, samt store deler av Sør-Norge. Avinor Flysikring AS har fått positive tilbakemeldinger på vårt bidrag, ved blant annet å ha tilstrekkelig operativ bemanning i øvelsesperioden, opplæring av operativt personell i forkant og bidrag med liaison-offiserer i Ramstein Air Base i Tyskland og ved Luftforsvarets 131 luftving i Sørreisa. Antallet luftfartshendelser var som forventet og er håndtert i samarbeid med Forsvaret. Samarbeidet med Forsvaret og Luftfartstilsynet var ytterligere en kritisk suksessfaktor og fungerte utmerket både før og under øvelsen. Flysikring har samlet erfaringer og vil kunne være enda bedre rustet til neste gang vi blir bedt om å bidra til denne typen aktivitet.

Satsing på droner

Avinor Flysikring AS har etablert et eget program for aktiviteter tilknyttet droner. Målsettingen med programmet er å være en ledende aktør i utviklingen og styringen av drone-aktivitet, ivareta sikkerhet i kontrollert luftrom og utnytte og utvikle eventuelle kommersielle muligheter. En sentral aktivitet vil være å implementere et trafikkstyringssystem for droner som vil øke sikkerheten og legge til rette for kommersielle muligheter for Avinor Flysikring AS. Programmet vil koordinere aktiviteter med Luftfartstilsynet, Samferdselsdepartementet, Avinor-konsernet og øvrige relevante aktører.

ØKONOMI OG FINANS

Økonomiske resultater

I 2018 hadde Avinor Flysikring AS driftsinntekter på 2 107 millioner kroner, mot 2 085 millioner kroner i 2017, og et resultat etter skatt på 184 millioner kroner, mot -27 millioner kroner i 2017.

Samlede driftskostnader før avskrivninger, verdiendringer og andre tap/gevinster i 2018 utgjorde 1 774 millioner kroner, mot 2 078 millioner kroner i 2017. Kostnadsreduksjonen fra 2017 til 2018 kommer i hovedsak av endring i selskapets pensjonsplan. Som følge av overgang til innskuddsbasert pensjonsordning, og ny ordning knyttet til særalderspensjon, er avsetning til forpliktelse til særalder og AFP i gammel ordning tilbakeført. Effekten er å anse som en endring i selskapets pensjonsplan og økonomisk effekt må således resultatføres. Engangseffekten av denne reduksjonen i pensjonsforpliktelsen per 31.12.18 var ca. 129 millioner kroner. Resultatet etter skatt er følgelig betydelig høyere sammenlignet med 2017.

Selskapet hadde i perioden et driftsresultat på 233 millioner kroner. Samlede av- og nedskrivninger utgjorde 104 millioner kroner. Driftsmarginen var på 11,1 %. Netto finansresultat utgjorde 8 millioner kroner. Selskapets skattekostnad i 2018 var 57 millioner kroner.

Balanseførte prosjektkostnader per 31.12.18 utgjorde 734 millioner kroner og er klassifisert som anlegg under utførelse i balansen.

Negativt estimatavvik i pensjoner for 2017 MNOK 176 før skatt, skyldes endringer i de økonomiske forutsetningene. Nærmere beskrivelser vedr. pensjoner er beskrevet i note 17 til regnskapet.

Kontantstrøm og kapitalstruktur

Selskapet hadde en netto kontantstrøm fra driften på 224 millioner kroner. Vesentlige regnskapsposter uten kontantstrømeffekt er belastede avskrivninger med 104 millioner kroner og forskjell mellom kostnadsført pensjon og faktiske innbetalinger.

Selskapets total kapital pr. 31.12.18 utgjorde 2 781 millioner kroner mot 2 500 millioner kroner per 31.12.17. Egenkapitalprosent per 31.12.18 er 10,9 %, mot 10,8 % per 31.12.17. Effekter av endringer i økonomiske forutsetninger som er lagt til grunn ved beregning av pensjonsforpliktelse, er ført direkte mot egenkapital.

Avinor Flysikring AS hadde per 31.12.18 ikke rentebærende gjeld, og likviditetsreserven utgjorde 442 millioner kroner i fordring innestående som en del av konsernkontoordningen i Avinor-konsernet.

Disponering av resultatet

Styret foreslår at overskuddet på 184 millioner kroner overføres til annen egenkapital.

Basert på prognoser, langsiktige planer og en forsvarlig egenkapital er årsregnskapet for 2018 utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift (jf. paragraf 3-3 i regnskapsloven). Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Egenkapitalen i Avinor Flysikring AS er svært volatil for endringer i pensjonsforpliktelsen. Styret overvåker utviklingen, og vil iverksette nødvendige tiltak ved behov. Selskapet har god likviditet og generelt god økonomi i driften.

Høy prosjektaktivitet forventes i løpet av 2019 å medføre behov for likviditetstilførsel, enten i form av kapitalinnskudd fra eier eller låneopptak.

Risikoforhold

Avinor Flysikring AS sitt hovedmål er sikker og stabil drift. Det er etablert prosedyrer og tiltak for å minimere både sannsynligheten for og konsekvensen av ulykker og alvorlige hendelser. I tillegg til flyoperative forhold, er virksomheten eksponert for finansiell risiko, herunder risiko knyttet til gjennomføringen av store teknologiprojekter.

Selskapets inntekter er eksponert for endringer i flytrafikk, og tap av eksisterende kunder.

Avinor Flysikring AS har finansiell risiko knyttet til valutasingninger på grunn av både inntekter og kostnader i utenlandsk valuta. Det benyttes finansielle sikringsinstrumenter (valutaderivater) til å begrense risiko.

Selskapet har fortsatt en ytelsesbasert pensjonsordning i Statens Pensjonskasse som er sensitiv overfor endringer i de økonomiske forutsetningene. For virkningene av endringer, se note nr. 17.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLLEDELSE

Konsernstyret har utarbeidet egen redegjørelse om eierstyring og selskapsledelse som følger norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Redegjørelsen er vedlegg til konsernets årsberetning.

Styret i Avinor Flysikring AS består av eksterne- og ansatt valgte medlemmer. Konsernsjef i Avinor AS er styreleder. Styrets arbeid skjer i henhold til prinsipper for god eierstyring.

TRAFIKKUTVIKLING

Antall kommersielle flybevegelser gikk i 2018 opp med 0,6 %. Veksten i internasjonal trafikk er positiv med 5,9 %, mens innenrikstrafikk og overflyvninger viste en negativ utvikling med henholdsvis -3 % og -0,6 %. Tallene inkluderer utvikling i offshore helikopter bevegelser som har vist en økning igjen i 2018 etter noen år med nedgang. Utviklingen i service units var negativ i 2018 med -0,2 %. Nedgang i trafikken mellom Midtøsten og USA var hovedårsaken til den negative utviklingen i service units.

FLYSIKKERHET OG HMS

Avinor Flysikring AS jobber målrettet med kultur innenfor både sikkerhet- og securityområdet og har fokus på oppfølging av risiko gjennom sikkerhetsfremmende tiltak. Det var ingen luftfartsulykker eller alvorlige luftfartshendelser i 2018 der Avinor Flysikring AS var medvirkende.

Det er etablert styringssystem for Cyber-Security, med monitorering av utviklingen. Det er implementert nytt regime for krisehåndtering, med krisestabssjefer og pressevakt i Flysikring ila året.

SAMFUNNSANSVAR

Årsberetningen for Avinor-konsernet inneholder en redegjørelse for samfunnsansvar som også omhandler Avinor Flysikring AS.

YTRE MILJØ

Avinor Flysikring AS har som mål å være en bidragsyter til å redusere negative miljøeffekter av lufttrafikken.

Avinor Flysikring AS gjennomfører flere prosjekter med hensikt å optimalisere norsk luftrom for økt sikkerhet, sikre fremtidig- kapasitet, standardisere og effektivisere tjenesteleveransen og redusere negativ miljøpåvirkning. Selskapet har blant annet vært sentral i planleggingen og gjennomføringen av kurvede innflygninger, som har en positiv miljøeffekt.

Avinor Flysikring kommer til å satse ytterligere på samfunnsansvar og bærekraft i tiden fremover. Dette inkluderer blant annet miljøsertifisering i henhold til ISO 14001.

PERSONAL OG ORGANISASJON

Ved utgangen av 2018 var det 1060 ansatte i Avinor Flysikring AS, og gjennomsnittlig antall årsverk var 1009. Selskapet hadde 1003 faste årsverk, 6 midlertidige årsverk. I tillegg til dette er det 21 årsverk flygelederelever. Dette er en nedgang i årsverk siden 2017 på ca. 0,4 %.

Kvinneandelen blant faste ansatte per 31.12.18 er 24 %. I opptaket til flygelederutdanningen i 2018 var kvinneandelen 40 %. Hoveddelen av de ansatte i Avinor Flysikring AS er omfattet av tariffavtaler og således er lønnsnivået i selskapet fordelt likt mellom kjønn. Det legges vekt på at alle ansatte skal ha like muligheter i selskapet uavhengig av kjønn, alder, funksjonsevne, etnisk eller kulturell bakgrunn. Avinor Flysikring AS har systematiserte prestasjonsamtaler som sikrer en nøytral lønns- og karriereutvikling. Rekruttering av kvinner og oppfølging av kvinnelige kandidater er høyt prioritert.

Sykefraværet i Avinor Flysikring AS var 3,7 % i perioden 01.01.18-31.12.18, som er en nedgang på 0,1 % fra samme periode i fjor. Langtidsfraværet over 8 uker utgjorde 1,03 %. Selskapets IA-mål er et sykefravær på 4 % eller lavere.

Selskapet gjennomførte medarbeiderundersøkelse høsten 2018, med en svarprosent på 80 %.

Samarbeidet mellom selskapets ledelse og tillitsvalgte vurderes som konstruktivt og godt.

FREMTIDSUTSIKTER OG RAMMEBETINGELSER

Forventet økonomisk utvikling

I 2019 er det forventet en negativ vekst i service units, før veksten forventes å bli svakt positiv igjen fra 2020 (STATFOR februar 2019). Norge har Europas svakeste prognoser for trafikkutvikling i årene framover. 2019 er siste år i referanseperiode 2 i ytelsesregimet. Rammebetingelsene i form av ny ytelsesplan for referanseperiode 3 er under utarbeidelse og vil sette krav til leveranser for underveistjenesten i årene 2020-2024. Utflating av inntektene, sammen med høye investeringer, medfører utfordringer for den finansielle situasjonen i årene framover.

De neste årene forventes det ytterligere konkurranseutsetting av tårn- og teknologitjenester. Avinor Flysikring AS vil møte denne utviklingen med styrket fokus på å levere merverdi til kundene og kostnadseffektivisering.

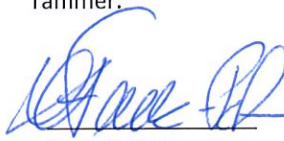
Samferdselsdepartementet viser i Meld. St. 30 (2016-2017) til at det skal settes i gang en prosess frem mot neste eiermelding med sikte på å flytte eierskapet til Avinor Flysikring AS ut av Avinor-konsernet. Konsernstyrets innspill ble overlevert til Samferdselsdepartementet for vurdering i mars 2018.

Det er styrets oppfatning at selskapet må gis de nødvendige rammevilkår for å konkurrere i et åpent marked.

Selskapets nye pensjonsordning forventes over tid å gi mer stabile pensjonskostnader. Avinor Flysikring AS har fremdeles reguleringsansvaret for de som er gjenværende i ordningen, og for de oppsatte rettighetene til de som er gått over i ny innskuddspensjonsordning. Dette betyr at selskapets balanse og egenkapital fremdeles er sensitiv overfor endringer i pensjonsforutsetningene.

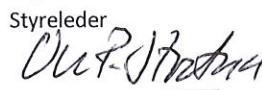
Avinor Flysikring AS er i en fase med stor teknologisk fornying, med flere store prosjekter som blant annet fjernstyrte tårn, nytt ATM-system og overvåkingen av luftrommet. Prosjektene vil føre til store investeringskostnader fremover. Det legges vekt på å sikre gode og effektive prosesser internt, god kostnadskontroll i drift og i prosjektene, samt å ivareta forventninger fra eier og kunder. Styret har derfor en tett oppfølging av selskapets inntjening, driftskostnader, finansiering og regulatoriske rammer.

Oslo, 21. mars 2019

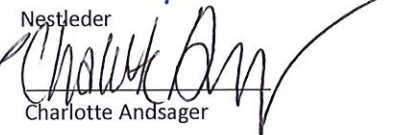

Dag Falk-Petersen
Styreleder

Espen Slyngstad
Nestleder

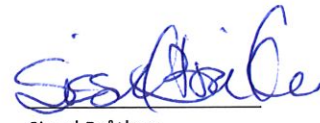
Ole Petter Storstad

Charlotte Andsager

Espen Danielsen

Sissel Bråthen

Frode Nilssen-Bøe

Anders Kirsebom
Administrerende Direktør

Avinor Flysikring AS
Resultatregnskap

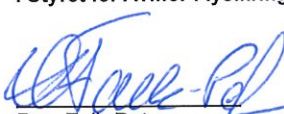
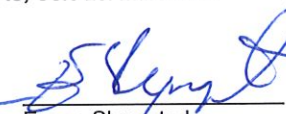
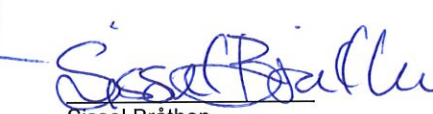
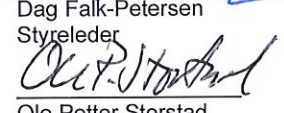
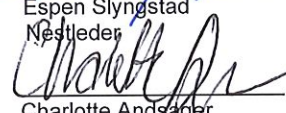
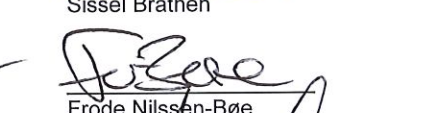

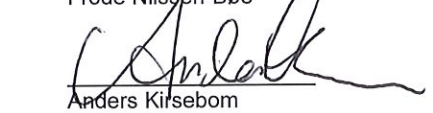
Beløp i MNOK	Note	2018	2017
<i>Driftsinntekter:</i>			
Underveistjenester		1 202,6	1 206,5
Tårntjenester		580,7	574,0
Systemdrift		252,9	236,7
Andre driftsinntekter		70,9	68,0
Sum driftsinntekter	4	2 107,2	2 085,2
<i>Driftskostnader:</i>			
Varekostnader		32,7	31,1
Lønn og andre personalkostnader	5	1 328,8	1 613,6
Av- og nedskrivninger	10	104,3	90,3
Andre driftskostnader	7	412,9	433,5
Sum driftskostnader før verdiendring og andre tap/gevinst, netto		1 878,8	2 168,5
Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto	6	5,0	12,9
Driftsresultat		233,4	-70,4
<i>Finansinntekter- og kostnader:</i>			
Renteinntekter	8	8,4	7,8
Andre finansinntekter	8	0,2	24,4
Rentekostnader	8	0,3	0,9
Finansresultat		8,3	31,3
Resultat før skattekostnad		241,7	-39,1
Skattekostnad	9	57,3	-12,5
Årsresultat		184,4	-26,6
Årets utvidede resultat			
Aktuarielle gevinster/tap på pensjonsforpliktelse	16, 17	-175,9	-514,0
Skatteeffekt		40,5	123,4
Endring skattesats, effekt utsatt skattefordel/-forpliktelse	16	-7,3	-5,5
Sum utvidet resultat etter skatt		-142,7	-396,1
Årets totalresultat		41,7	-422,8
Tilordnet:			
Aksjonær		41,7	-422,8

Avinor Flysikring AS
Balanse

Beløp i MNOK	Note	31.12.2018	31.12.2017
EIENDELER			
Anleggsmidler			
<i>Immaterielle eiendeler:</i>			
Utsatt skattefordel	9	382,4	380,9
Andre immaterielle eiendeler	10	72,4	77,4
Sum immaterielle eiendeler		454,8	458,3
<i>Varige driftsmidler:</i>			
Varige driftsmidler	10	686,9	626,1
Anlegg under utførelse	10	733,9	676,8
Sum varige driftsmidler		1 420,8	1 302,9
<i>Finansielle anleggsmidler:</i>			
Investeringer i datterselskap	20	1,0	0,0
Sum finansielle anleggsmidler		1,0	0,0
Sum anleggsmidler		1 876,6	1 761,3
Omløpsmidler			
Fordringer	13	904,2	739,0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	14	0,0	0,0
Sum omløpsmidler		904,2	739,0
Sum eiendeler		2 780,8	2 500,3

Beløp i MNOK	Note	31.12.2018	31.12.2017
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
<i>Innskutt egenkapital:</i>			
Selskapskapital	15,16	365,0	365,0
Annen innskutt egenkapital	16	2,2	2,2
Sum innskutt egenkapital		367,2	367,2
<i>Oppført egenkapital:</i>			
Annen egenkapital ikke resultatført	16	-569,8	-427,1
Annen egenkapital	16	506,8	331,0
Sum oppført egenkapital		-63,0	-96,1
Sum egenkapital		304,2	271,1
Gjeld og forpliktelser			
<i>Avsetning for forpliktelse:</i>			
Pensjonsforpliktelser	17	1 826,0	1 749,4
Annen forpliktelse	18	4,5	3,5
Sum forpliktelser		1 830,5	1 752,9
<i>Langsiktig gjeld:</i>			
Sum annen langsiktig gjeld		0,0	0,0
<i>Kortsiktig gjeld:</i>			
Leverandørgjeld		48,4	77,6
Betalbar skatt	9	34,1	54,3
Skyldige offentlige avgifter		124,7	101,3
Derivater	12	6,2	4,9
Annen kortsiktig gjeld	18, 19	432,8	238,3
Sum kortsiktig gjeld		646,1	476,4
Sum gjeld		2 476,6	2 229,2
Sum egenkapital og gjeld		2 780,8	2 500,3

I Styret for Avinor Flysikring AS, Oslo 20. mars 2019

		
Dag Falk-Petersen Styreleder	Espen Slyngstad Nestleder	Sissel Bråthen
		
Ole Petter Storstad	Charlotte Andsgaard	Frode Nilssen-Bøe
		
Espen Danielsen		Anders Kirsebom Administrerende Direktør

Avinor Flysikring AS
Kontantstrømoppstilling

Beløp i MNOK	Note	2018	2017
Kontantstrømmer fra driften			
Kontantstrømmer fra driften*		277,9	369,4
Mottatte renter		0,2	0,2
Betalte skatter		-54,3	-50,9
Netto kontantstrøm fra driften		223,8	318,7
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Investering i varige driftsmidler		-232,6	-350,1
Konserninterne renter		5,4	7,0
Konserninterne investeringer		-1,0	
Salg av varige driftsmidler, herunder anlegg under utførelse		4,4	0,3
Utbytte aksjeinvesteringer		0,0	6,0
Endring i andre investeringer		0,2	18,4
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-223,6	-318,4
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Betalte renter		-0,2	-0,3
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-0,2	-0,3
Endring i kontanter, bankinnskudd og lignende		0,0	0,0
Kontanter, bankinnskudd og lignende 1.1		0,0	0,0
Kontanter, bankinnskudd og lignende 31.12			0,0
Beløp i MNOK			
Resultat før skatt		241,7	-39,1
Ordinære avskrivninger	10	104,3	90,3
Tap/gevinst anleggsmidler		0,1	-0,2
Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto (urealiserte)	6	1,5	4,3
Netto finanskostnader		-8,3	-31,3
Endring i varer, kundefordringer og leverandørgjeld		-42,1	1,3
Forskjellen mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger		-99,3	308,9
Endringer i andre tidsavgrensningsposter		49,9	-22,2
Endringer i konserninterne fordringer og forpliktelser		30,0	57,4
Kontantstrøm fra driften*		277,9	369,4

1. Generell informasjon

Avinor Flysikring AS er et aksjeselskap registrert i Norge. Selskapets hovedkontor er lokalisert i Oslo, Dronning Eufemias gate 6, 0191 OSLO, Norge.

2. Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er avlagt i henhold til regnskapsloven § 3-9 og Forskrift om forenklet IFRS fastsatt av Finansdepartementet 2014. Dette innebærer i hovedsak at innregning og måling følger internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og presentasjon og noteopplysninger er i henhold til norsk regnskapslov og god regnskapsskikk. Årsregnskapet er vedtatt av selskapets styre 21.03.2019.

2.1. Forenklet IFRS

Selskapet har anvendt følgende forenklinger fra innregnings- og vurderingsreglene i IFRS:

IFRS 1 nr 7 om videreføring av anskaffelseskost på investeringer i datterselskap, tilknyttede selskap og felles kontrollert virksomhet
IAS 10 nr 12 og 13 fravikes slik at utbytte og konsernbidrag regnskapsføres i samsvare med regnskapslovens bestemmelser
IAS 28 og IAS 31 fravikes slik at kostmetoden er benyttet for investeringer i tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet

2.2. Grunnlag for utarbeidelse av årsregnskapet

Selskapsregnskapet legger til grunn prinsippene i et historisk kost regnskap, med unntak av finansielle instrumenter til virkelig verdi.

2.3. Segmentinformasjon

Selskapet er organisert som ett rapporterende segment.

2.4. Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Ikke-pengeposter som måles til historisk kurs uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-pengeposter som måles til virkelig verdi uttrykt i utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen fastsatt på balansetidspunktet. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden.

2.5. Bruk av estimater

Ved utarbeidelse av årsregnskapet har selskapets ledelse benyttet estimater basert på beste skjønn og forutsetninger som er vurdert å være realistiske. Det vil kunne oppstå situasjoner eller endringer i markedsforhold som kan medføre endrede estimater, og dermed påvirke selskapets eiendeler, gjeld, egenkapital og resultat.

Selskapets mest vesentlige regnskapsestimater/antagelser og forutsetninger er knyttet til følgende poster:

Avskrivninger på varige driftsmidler
Netto pensjonsforpliktelse

2.6. Prinsipper for inntektsføring

Selskapet har implementert IFRS 15 Inntektsføring fra 1. januar 2018 ved bruk av full retrospektiv metode. Implementering av standarden har ikke påvirket selskapets periodisering av inntekter i 2018.

Inntekt fra kontrakter med kunder

Trafikkinntekter, inntekter fra salg av varer og tjenester samt inntekt ved salg av eiendom innregnes for å reflektere overføring av avtalte varer eller tjenester til kunder, og da til et beløp som gjenspeiler vederlaget selskapet forventes å ha rett til i bytte for disse varene eller tjenestene.

Leieinntekter

Inntekter ved utleie av fast eiendom med fast leievederlag resultatføres over leieavtalens løpetid.

Selskapets inntekter består hovedsakelig av flysikringsavgifter. Avgiftene inkluderer underveisavgifter, innflygningskontrolltjenester og tårnkontrolltjenester, hvor underveisavgiften er den vesentligste inntektskilden.

Underveisavgiften inntektsføres løpende per måned, basert på faktiske flyvninger. Mer-/mindre inntekt, som oppstår når avregnet inntekt divergerer fra periodens inntektsramme satt av Eurocontrol, balanseføres ikke. Denne mer-/mindre inntekten, kan kun gjøres opp gjennom regulering av fremtidige avgiftspriser, som innebærer en forutsetning om fremtidige flyvninger og er følgelig ikke kvalifisert som en balansepost iht. IFRS.

Konsernbidrag som avgis til morselskapet regnskapsføres direkte mot annen egenkapital. Avgitt konsernbidrag regnskapsføres netto (etter skatt). Mottatt konsernbidrag fra mor regnskapsføres som innskutt annen egenkapital.

2.7. Inntektsskatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på alle forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld.

Utsatt skattefordel er regnskapsført når det er sannsynlig at selskapet vil ha tilstrekkelige skattemessige overskudd i senere perioder til å nyttiggjøre skattefordelen. Selskapet regnskapsfører tidligere ikke regnskapsført utsatt skattefordel i den grad det har blitt sannsynlig at selskapet kan benytte seg av den utsatte skattefordelen. Likeledes vil selskapet redusere utsatt skattefordel i den grad selskapet ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel er målt basert på forventet fremtidig skattesats knyttet til postene hvor den midlertidige forskjellen har oppstått. Utsatt skatt og utsatt skattefordel føres opp til nominell verdi og er klassifisert som immaterielt eiendel (langsiktig forpliktelse) i balansen.

Skattekostnaden består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført direkte mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også ført direkte mot egenkapitalen.

2.8. Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres første gang til anskaffelseskost. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmiddelet.

Påfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler knyttet til utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultat i den perioden utgiftene pådras.

Lånekostnader som påløper under konstruksjon av driftsmidler balanseføres fram til eiendelen er klar til påtenkt bruk.

Tomter, boliger og anlegg under utførelse avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet nyttig levetid, som er:

Bygninger og fast eiendom	10-50 år
Veier, anlegg m.m.	5-50 år
Banesystem	15-50 år
Transportmidler	3-20 år
Andre anleggsmidler	5-15 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid revurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Gevinst og tap ved avgang resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

2.9. Leieavtaler

Selskapet som leietaker

Finansielle leieavtaler:

Leieavtaler hvor selskapet overtar den vesentlige del av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen er finansielle leieavtaler.

Operasjonelle leieavtaler:

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen ikke er overført klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraktsperioden.

IFRS 16 "Leieavtaler" erstatter IAS 17

IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysning om leieavtaler for begge parter i en leieavtale, dvs kunden (leietaker) og tilbyder (utleier). Den nye standarden krever at leietaker innregner eiendeler og forpliktelser for de fleste leieavtaler og forpliktelser for de fleste leieavtaler, noe som er en vesentlig endring fra dagens prinsipp.

Standarden har ikrafttredelsestidspunkt 1.1.2019 og vil bli implementert etter modifisert retroperspektiv metode (ingen omarbeidelse av sammenligningstall i årsregnskapet for 2019). Selskapet vil anvende innregningsunntakene for uvesentlige leieavtaler (IFRS 16.5 b.) og kortvarige leieavtaler (IFRS 16.5 a.). Selskapet vil også velge å ikke anvende IFRS 16 på andre immaterielle eiendeler (IFRS 16.4). Innregnede eiendeler og forpliktelser etter IFRS 16 vil bli presentert på egen linje i selskapets balanseoppstilling.

Estimert leieforpliktelse beregnes som nåverdien av forventede leieinnbetalinger over leieperioden. Forventede leiebetalinger er indeksregulert der dette er aktuelt. Det er benyttet en diskonteringsrente lik selskapets marginale lånerente. Selskapets leieforpliktelse per 1.1.2019 som følge av dette knytter seg i hovedsak til leie av lokaler og er beregnet til MNOK 265 hvorav MNOK 197 gjelder konserninterne leieavtaler.

2.10. Finansielle eiendeler

Selskapet klassifiserer finansielle eiendeler i følgende kategorier: 1. Til virkelig verdi over resultatet 2. lån og fordringer. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Ledelsen klassifiserer finansielle eiendeler ved anskaffelse.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler til virkelig verdi består av finansielle derivater med positiv markedsverdi. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler hvis de forventes å bli realisert innen 12 måneder etter balansedagen.

Lån og fordringer

Lån og fordringer er finansielle eiendeler som har fastsatte betalinger, bortsett fra derivater. Disse finansielle eiendelene omsettes ikke i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. I så fall klassifiseres de som anleggsmidler. Lån og fordringer klassifiseres som "kundefordringer og andre fordringer" i balansen.

På hver balansedag vurderer selskapet om det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler. Nedskrivning gjøres om en verdiforringelse antas å være vesentlig og ha varig karakter.

Vanlige kjøp og salg av finansielle eiendeler regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen.

Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultat, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonsutgifter.

Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultat regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres.

Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet.

2.11. Derivater og sikring

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi. Regnskapsføringen av tilhørende gevinster og tap avhenger av hvorvidt derivatet er utpekt som et sikringsinstrument, og hvis dette er tilfelle, typen av sikring. Selskapet klassifiserer derivater som inngår i en sikring som en sikring av en bestemt risiko knyttet til en balanseført eiendel, forpliktelse eller svært sannsynlig fremtidig transaksjon (kontantstrømsikring).

Virkelig verdi av et sikringsderivat klassifiseres som anleggsmiddel eller langsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er lenger enn 12 måneder og som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder. Derivater holdt for handelsformål klassifiseres som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld.

Selskapet gjennomfører økonomisk sikring i forbindelse med kjøp av kraft og utenlandsk valuta. For kraft benyttes kraftderivater handlet på NordPool. Disse derivatene kvalifiserer ikke for sikringsbokføring.

Endringer i virkelig verdi på derivater som ikke kvalifiserer for sikringsbokføring resultatføres som "Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto" eller som "Finanskostnader" netto. Derivatene vurderes til virkelig verdi over resultat.

2.12. Finansielle forpliktelser

Selskapet klassifiserer finansielle forpliktelser i følgende kategorier:

1. Virkelig verdi over resultat
2. Andre finansielle forpliktelser

Klassifiseringen avhenger av hensikten med forpliktelsen. Ledelsen klassifiserer finansielle forpliktelser når de pådras.

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet

Finansielle forpliktelser til virkelig verdi består av finansielle derivater med negativ markedsverdi. Derivatene balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås. Ved etterfølgende måling resultatføres endringer i virkelig verdi. Forpliktelser i denne kategorien klassifiseres som kortsiktig gjeld hvis de forventes å forfalle innen 12 måneder etter balansedagen.

Andre finansielle forpliktelser

Andre finansielle forpliktelser er finansielle forpliktelser som har fastsatte betalinger, bortsett fra derivater. Disse finansielle forpliktelsene omsettes ikke i et aktivt marked. Forpliktelsene balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt forpliktelsen pådras. Etterfølgende måling skjer til amortisert kost etter effektiv rente metode. De klassifiseres som kortsiktig gjeld, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. I så fall klassifiseres de som langsiktig gjeld.

2.13. Derivater som ikke er sikringsinstrumenter

Finansielle derivater som ikke er regnskapsført som sikringsinstrumenter vurderes til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi resultatføres løpende.

2.14. Kundefordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. For kundefordringer uten vesentlige finansieringskomponent benyttes en forenklet modell, hvor det avsettes for forventet tap over hele levetiden fra førstegangs balanseføring.

2.15. Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste verdi av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen.

2.16. Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd og kontanter inkluderer kontanter i kasse og bankbeholdning. "Og lignende" er kortsiktig likvide investeringer som omgående kan konverteres til kontanter med et kjent beløp, og med maksimal løpetid på 3 måneder.

2.17. Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Første års avdrag på langsiktig gjeld er klassifisert som kortsiktig gjeld. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

2.18. Pensjoner

Ytelsespensjon:

Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger til Statens Pensjonskasse, fastsatt basert på periodiske aktuarberegninger. Selskapet har en ytelsesbasert pensjonsordning. En ytelsesplan er en ordning hvor arbeidsgiver forplikter seg til periodiske pensjonsytelser til den ansatte når vedkommende blir pensjonist. Pensjonsutbetalingen er avhengig av flere faktorer, blant annet antall år ansatt i selskapet og lønn.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en aktuar ved bruk av lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med renten på en obligasjon utstedt av et selskap med høy kredittverdighet i den samme valuta som ytelsen vil bli betalt og med en løpetid som er tilnærmet den samme som løpetiden for den relaterte pensjonsforpliktelsen.

Endringer i forutsetninger, grunnlagsdata og pensjonsplanens ytelser som gir opphav til regnskapsmessig tap eller gevinst blir regnskapsført mot egenkapitalen i den perioden de oppstår. En endring av ytelsene som er henførbare til tidligere tjenester innebærer en planendring som er en kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening. Negativ kostnad oppstår når ytelsene endres slik at nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsordningen reduseres.

Pensjonsordningen er ikke direkte fondsbasert. Utbetalingen av pensjoner er garantert av den norske stat (pensjonslovens §1). Det blir simulert en forvaltning av tildelte pensjonsmidler («fiktivt fond») som om disse midlene er plassert i langsiktige statsobligasjoner. Pensjonsordningen kan ikke flyttes på samme måte som en privat pensjonsordning og det forutsettes at pensjonsordningen videreføres i SPK. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonen holdes til tidspunkt for utløp. Pensjonsmidlene verdsettes derfor til bokført verdi.

Innskuddspensjon:

Den ytelsesbaserte pensjonsordningen i selskapet er lukket med virkning fra 1. januar 2019. Fra samme dato er det innført innskuddsbasert alderspensjon etter Lov om innskuddspensjon. Alle ansatte under 53 år per 31. desember 2018 har gått over til innskuddsbasert ordning. I den innskuddsbaserte ordningen kostnadsføres premiebetalingene løpende.

2.19. Avsetning for forpliktelser

Selskapet regnskapsfører avsetninger for forpliktelser når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet. Det avsettes ikke for fremtidige driftstap.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsatts før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som finanskostnad.

2.20. Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

2.21. Konsernregnskap

Konsernspissen Avinor AS utarbeider konsernregnskap. Konsernregnskap kan innhentes fra Avinor AS sin nettside www.avinor.no

2.22. Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer. Konsernkontoordningen er klassifisert som konsernmellomværende i balansen.

3. Finansielle risikofaktorer

Selskapets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: Markedsrisiko (inkludert valutarisiko, virkelig verdi renterisiko, flytende rente risiko og prisisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Selskapets overordnede risikostyringsplan fokuserer på å begrense volatiliteten i selskapets finansielle resultater. Selskapet benytter finansielle derivater for å sikre seg mot visse risikoer.

Risikostyringen for selskapet ivaretas av en sentral finansavdeling i Konsernet i overensstemmelse med retningslinjer godkjent av konsernstyret. Konsernets finansavdeling identifiserer, evaluerer og sikrer finansiell risiko i nært samarbeid med de ulike driftsenhetene. Det er etablert retningslinjer som regulerer den overordnede risikostyringen samt spesifikke områder som valutarisiko, renterisiko, kredittrisiko, bruk av finansielle derivater og øvrige finansielle instrumenter samt investering av overskuddslikviditet.

Markedsrisiko

(i) Valutarisiko

Selskapet er eksponert for valutasingninger knyttet til verdien av norske kroner relativt mot andre valutaer på grunn av inntekter og utgifter i utenlandsk valuta. Selskapet inngår terminkontrakter for å redusere valutarisikoen i kontantstrømmer nominert i utenlandsk valuta. Valutarisiko blir beregnet for hver utenlandsk valuta og tar hensyn til eiendeler og gjeld, ikke balanseførte forpliktelser og svært sannsynlige kjøp og salg i den aktuelle valutaen. Selskapet har per 31.12.18: 11 inngåtte valutaterminkontrakter.

Kredittrisiko

Selskapet har i det vesentligste kredittrisiko knyttet til kundefordringer og andre kortsiktige fordringer. Selskapet har retningslinjer for å påse at kreditt som regel kun gis til kunder som ikke har hatt vesentlige problemer med betaling tidligere. Nye kunder vurderes med hensyn til kredittverdighet.

Selskapet har ingen vesentlig kredittrisiko knyttet til en enkelt motpart eller flere motparter som kan sees på som en gruppe pga likheter i kredittrisikoen.

Selskapet vurderer risikoen for at kundene ikke evner å oppfylle sine forpliktelser som middels.

Selskapet har ikke garantert for tredjeparters gjeld.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Selskapets strategi for å håndtere likviditetsrisiko er å ha tilstrekkelig med likvider til enhver tid for å kunne innfri sine finansielle forpliktelser ved forfall, både under normale og ekstraordinære omstendigheter, uten å risikere uakseptable tap. Selskapet inngår i konsernkontosystemet til Avinor AS.

Andre noteopplysninger

Ingen finansielle eiendeler har blitt reklassifisert på en slik måte at verdsettelsesmetode har blitt endret fra amortisert kost til virkelig verdi eller motsatt.

Virkelig verdi av derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter er regnskapsført som derivater under omløpsmidler/kortsiktig gjeld eller finansielle anleggsmidler/langsiktig gjeld avhengig av forfallstidspunktet til det tilhørende sikringsobjektet.

Selskapet har implementert endringene i IFRS 7 knyttet til finansielle instrumenter målt til virkelig verdi på balansedagen.

Endringene krever presentasjon av virkelig verdimålinger pr nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi:

* Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)

* Verdssettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen (nivå 2)

* Verdssettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger (nivå 3)

Følgende tabell presenterer selskapets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi per 31. desember 2018:

Avinor Flysikring AS	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Eiendeler				
Sum eiendeler	0,0	0,0	0,0	0,0
Forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultat	0,0	6,2	0,0	6,2
Sum forpliktelser	0,0	6,2	0,0	6,2

4. Driftsinntekter

Av selskapets totale inntekter 2018 utgjør MNOK 849,1 (2017 MNOK 814,2) konserninterne inntekter.

5. Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte med mer

Beløp i MNOK

Lønnskostnad er for perioden 01.01-31.12

	2018	2017
Lønninger	1 027,8	990,2
Arbeidsgiveravgift	140,8	146,7
Pensjonskostnader	118,2	429,5
Andre ytelser	42,0	47,2
Sum lønnskostnader	1 328,8	1 613,6
Gjennomsnittlig antall årsverk	1 085	1 034

Ytelser til ledende personer:

	Adm dir	Adm dir
Lønn/honorar	2,1	2,0
Pensjonskostnader	0,5	0,4
Sum ytelser	2,5	2,4

Administrerende direktør er omfattet av selskapets kollektive pensjonsordning i Statens Pensjonskasse, samt har avtale om pensjonsdekning utover 12G. Ved oppsigelse er administrerende direktør berettiget til full lønn i oppsigelsestiden på 6 måneder.

Det foreligger ellers ingen forpliktelser til å gi daglig leder eller leder av styret særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling eller aksjebasert avlønning.

Det er ikke ytet lån eller stilt garantier til daglig leder, styreleder eller andre nærstående parter.

Det er i 2018 utbetalt MNOK 0,7 i styrehonorar (2017: MNOK 0,7), hvorav 0,3 av dette er til eksterne (2017: MNOK 0,4).

6. Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto

Beløp i MNOK

Spesifikasjon:	2018	2017
Urealiserte verdiendringer (note 12)	1,5	4,6
Realiserte verdiendringer kraft	-1,8	—
Valutagevinster/tap (agio/disagio eiendel og gjeld)	-4,7	-17,6
Sum	-5,0	-13,0

7. Driftskostnader

Beløp i MNOK

Spesifikasjon:	2018	2017
Leie og drift av lokaler	10,7	5,7
Reparasjoner, vedlikehold driftsmateriell	70,9	76,3
Innleide tjenester	69,6	67,1
Konsulentbistand	11,9	26,0
Øvrige driftskostnader	160,1	153,4
Konserninterne kostnader	89,6	105,0
Sum	412,9	433,5

Kostnadsførte honorar til revisor eks mva:

	2018	2017
Lovpålagt revisjon	0,3	0,3
Andre attestasjonstjenester	0,2	0,1
Sum revisjonshonorar	0,5	0,4

Leieavtaler:

Selskapet leier kontorlokaler av morselskapet (Avinor AS). Det er i 2018 kostnadsført MNOK 20,9.

Avinor Flysikring AS
Noter til regnskapet

8. Finansposter

Beløp i MNOK

	2018	2017
Finansinntekter		
Renteinntekter på kortsiktig bankinnskudd	0,0	0,3
Renteinntekter på konserninterne fordringer	5,4	7,5
Mottatt konsernbidrag og utbytte	0,0	6,0
Andre finansinntekter	3,2	18,3
Sum finansinntekter	8,6	32,2
Finanskostnader		
Rentekostnad på konsernintern gjeld	0,0	0,5
Rentekostnader annet	0,0	0,2
Andre finanskostnader	0,3	0,1
Sum finanskostnader	0,3	0,9
Netto finansinntekt/-kostnad	8,3	31,3

9. Skatt

Beløp i MNOK

	2017	2017
Skattekostnad		
Betalbar skatt	34,1	54,3
For mye/lite betalt tidligere år	0,0	0,0
Endring i utsatt skatt	21,7	-69,3
Endring skattesats, effekt ustatt skattefordel/-forpliktelse	1,6	2,5
Sum skattekostnad	57,3	-12,5
Avstemming av effektiv skattesats		
23% (24%) skatt av resultat før skatt	55,6	-9,4
Effekt av for mye/lite betalt tidligere år	0,0	0,0
Mottatt utbytte	0,0	-1,4
Effekt endring skattesats utsatt skattefordel	1,6	2,5
Permanente forskjeller (23%/24%)	0,1	-4,2
Skattekostnad	57,3	-12,5
Effektiv skattesats	23,7	31,8

	01.01.2018	Resultat	Ført mot egenkapital	31.12.2018	Endret skattesats 01.01.2019
Spesifikasjon av utsatt skattefordel og utsatt skatt					
Fordringer	-0,3	-1,3		-1,6	-1,5
Anleggsmidler	25,9	1,4		27,3	26,1
Avsetning etter god regnskapsskikk	-2,8	-0,7		-3,5	-3,4
Pensjoner	-402,4	22,8	-40,5	-420,0	-401,8
Gevinst- og tapskonto	-0,3	-0,2		-0,5	-0,5
Finansielle instrumenter	-1,1	-0,3		-1,4	-1,4
Netto utsatt skattefordel(-)/utsatt skatt	-380,9	21,7	-40,5	-399,7	-382,4
Herav balanseført utsatt skattefordel	-380,9			-399,7	-382,4
Herav balanseført utsatt skatteforpliktelse	0,0				0,0

	01.01.2017	Resultat	Ført mot egenkapital	31.12.2017	Endret skattesats 01.01.2018
Fordringer	-0,1	-0,2		-0,3	-0,3
Anleggsmidler	24,0	3,0		27,0	25,9
Avsetning etter god regnskapsskikk	-6,4	3,4		-2,9	-2,8
Pensjoner	-222,4	-74,1	-123,4	-419,8	-402,4
Gevinst- og tapskonto	0,0	-0,3		-0,3	-0,3
Finansielle instrumenter	0,0	-1,1		-1,2	-1,1
Netto utsatt skattefordel(-)/utsatt skatt	-204,8	-69,3	-123,4	-397,5	-380,9
Herav balanseført utsatt skattefordel	-204,8			-397,5	-380,9
Herav balanseført utsatt skatteforpliktelse	0,0				0,0

	2018	2017
Utsatt skattefordel		
Utsatt skattefordel som forventes realisert senere enn 12 måneder	-382,4	-380,9
Utsatt skattefordel som forventes realisert innen 12 måneder	0,0	0,0
	-382,4	-380,9
Netto utsatt skattefordel(-)/utsatt skatt	-382,4	-380,9

10. Varige driftsmidler

Beløp i MNOK

	Tomter og grunn	Bygninger og annen fast eiendom	Transport- midler og fly	Inventar, maskiner med mer	Veier, anlegg med mer	AUU	Sum
Per 1 januar 2017							
Anskaffelseskost	0,2	242,7	41,2	1 035,0	4,5	437,9	1 761,5
Akkumulerte av- og nedskrivninger	0,0	-40,3	-31,9	-646,9	-1,9	0,0	-721,0
Balanseført verdi 01.01	0,2	202,4	9,3	388,1	2,7	437,9	1 040,5
Regnskapsåret 2017							
Balanseført verdi 01.01	0,2	202,4	9,3	388,1	2,7	437,9	1 040,5
Tilgang	0,0	5,7	3,2	95,0	1,4	238,9	344,2
Avgang (anskaffelseskost)	0,0	0,0	-1,4	-10,7	0,0	0,0	-12,1
Avgang (Akk. Avskrivning)	0,0	0,0	1,3	10,7	0,0	0,0	12,0
Årets avskrivninger	0,0	-7,7	-2,5	-71,2	-0,2	0,0	-81,6
Balanseført verdi 31.12	0,2	200,3	9,8	411,9	3,9	676,8	1 302,9
Per 31 desember 2017							
Anskaffelseskost	0,2	248,4	42,9	1 119,2	6,0	676,8	2 093,5
Akkumulerte av- og nedskrivninger	0,0	-48,0	-33,2	-707,3	-2,1	0,0	-790,6
Balanseført verdi 31.12	0,2	200,3	9,8	411,9	3,9	676,8	1 302,9
Regnskapsåret 2018							
Balanseført verdi 01.01	0,2	200,3	9,8	411,9	3,9	676,8	1 302,9
Tilgang	4,2	47,8	6,5	97,9	1,3	57,1	214,8
Avgang (anskaffelseskost)	-3,7	-0,6	-4,0	-6,5	0,0	0,0	-14,8
Avgang (Akk. Avskrivning)	0,0	0,3	4,0	6,1	0,0	0,0	10,3
Årets avskrivninger	0,0	-9,3	-2,6	-80,4	-0,3	0,0	-92,5
Balanseført verdi 31.12	0,6	238,5	13,6	429,1	5,0	733,9	1 420,8
Per 31 desember 2018							
Anskaffelseskost	0,6	295,6	45,4	1 210,7	7,3	733,9	2 293,5
Akkumulerte av- og nedskrivninger	0,0	-57,0	-31,8	-781,6	-2,3	0,0	-872,7
Balanseført verdi 31.12	0,6	238,5	13,6	429,1	5,0	733,9	1 420,8

Økonomisk levetid		10 - 50 år	15 - 50 år	5 - 15 år	5 - 50 år
Avskrivningsmetode	IA	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær

Anlegg under utførelse

Anlegg under utførelse utgjør pr 31.12.18 MNOK 733,9.

Immatrielle eiendeler

Immatrielle eiendeler er bokført med pr 31.12.2018 MNOK 72,4. Dette er i hovedsak egenutviklet programvare. Årets avskrivninger er MNOK 11,8.

Avskrives over 5-15 år.

Selskapets tre største pågående prosjekter er Remote Towers, FAS (fremtidig ATM-system) og Norwam. Disse utgjør MNOK 550 av anlegg under utførelse.

11. Mellomværende med foretak i samme konsern

Beløp i MNOK

Mellomværende med selskap i samme konsern

Selskap AS per 31.12.2018	Svalbard		Sum
	Avinor AS	Lufthavn AS	
Kundefordringer selskap samme konsern	204,4	1,6	206,0
Fordringer	28,5	0,0	28,6
Sum fordringer	232,9	1,7	234,6
Leverandørgjeld selskap samme konsern	13,7	-0,5	13,2
Annen kortsiktig gjeld	190,6	1,6	192,2
Sum gjeld	204,3	1,1	205,4

12. Derivater

Beløp i MNOK

Gjeld	2018	2017	Endring
Valutaterminkontrakter	6,2	4,9	1,3
Sum	6,2	4,9	1,3
Netto endring			-1,3
Spesifikasjon av netto endring:			
Verdiendringer og andre tap/gevinster - netto	6,2	4,9	1,3

13. Fordringer

Beløp i MNOK

Kundefordringer	2018	2017
Kundefordringer	220,9	197,1
Bokført verdi kundefordringer	220,9	197,1
Årets konstaterte tap på kundefordringer	0,0	0,0
Kortsiktige fordringer	2018	2017
Kundefordringer	141,1	113,2
Konserninterne fordringer	676,8	527,6
Påløpne ikke fakturerte inntekter	79,9	83,9
Forskuddsbetalte driftskostnader	2,1	9,4
Andre kortsiktige fordringer	4,4	5,0
Sum kortsiktige fordringer	904,2	739,0

14. Bankinnskudd, kontanter og lignende

Beløp i MNOK

Beholdning av kontanter ved periodens slutt fremgår av kontantstrømoppstillingen. Selskapet er deltaker i konsernkontosystemet som er etablert i Avinor-konsernet. Avinor AS står som konsernkontoinnehaver. Selskapene som deltar i konsernkontoordningen er solidarisk ansvarlig for de trekk som Avinor konsernet har gjort. Selskapet har pr 31.12.18 MNOK 442,2 innestående på konsernkontoordningen. Saldoen er presentert under "Fordringer" i balanseoppstillingen. Konsernet hadde pr 31.12.17 totalt MNOK 498,6 innestående knyttet til konsernkontoordningen.

15. Antall aksjer, aksjeeier med videre

Beløp i MNOK

	Antall aksjer	Pålydende	Aksje-kapital
Ordinære aksjer	36 500	0,010	365,0
Sum	36 500	0,010	365,0

Samtlige aksjer eies av Avinor AS. Avinor AS har forretningskontor i Oslo.

16. Egenkapital

Beløp i MNOK

	Aksjekapital	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital ikke resultatført	Annen egenkapital	Total
Balansført verdi 01.01.2017	365,0	2,2	-30,9	366,2	702,4
Årsresultat				-26,6	-26,6
Endring estimatavvik pensjoner - netto etter skatt			-390,6		-390,6
Endring skattesats - endring utsatt skattefordel ført mot OCI			-5,5		-5,5
Endring overgangseffekter IFRS - endret skattesats				-8,6	-8,6
Balansført verdi 31.12.2017	365,0	2,2	-427,1	331,0	271,1
Balansført verdi 01.01.2018	365,0	2,2	-427,1	331,0	271,1
Årsresultat				184,4	184,4
Endring estimatavvik pensjoner - netto etter skatt			-135,5		-135,5
Endring skattesats - endring utsatt skattefordel ført mot OCI			-7,3		-7,3
Endring overgangseffekter IFRS - endret skattesats				-8,6	-8,6
Balansført verdi 31.12.2018	365,0	2,2	-569,8	506,8	304,2

Utbytte

Avinor-konsernet har et utbyttekrav fra eier Staten, som er 50 % av resultatet etter skatt. Basert på Avinor Flysikring AS kapitalisering per 31.12.18, krever ikke Avinor AS utbytte for 2018.

17. Pensjoner

Beløp i MNOK

Ytelsespensjon

Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordning tilfredsstiller kravene i denne lov. Pensjonsordningen omfatter ytelser etter lov om Statens Pensjonskasse (Pensjonsloven). Ytelsene er alders-, uføre-, ektefelle og barnepensjon. I tillegg gjelder eventuelt beregningen for ytelser fra 62 år etter Avtalefestet Pensjon (AFP) for statlig sektor. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser og eventuell tidligere opptjent rettighet fra offentlig ordning. Bruttopensjonene garanteres uavhengig av folketrygdens ytelser (bruttogarantien). Ca. 63 prosent av de ansatte har pensjonsordning som løper fra 62 eller 65 års alder.

Ny lov om offentlig tjenestepensjon skal etter planen tre i kraft fra 2020. Loven forventes vedtatt i 2019. Nytt regelverk for samordning mellom den offentlige tjenestepensjonen og regler for folketrygden er vedtatt men ikke iverksatt i påvente av lov om offentlig tjenestepensjon. I tillegg lukkes den offentlige tjenestepensjonsordningen i selskapet med virkning fra 1. januar 2019. Fra samme dato innføres innskuddsbasert alderspensjon etter Lov om innskuddspensjon. Det er enighet om at alle ansatte under 53 år per 31. desember 2018 går over til innskuddsbasert ordning. Ansatte over 53 år kan velge å bli i offentlig tjenestepensjon eller å gå over til innskuddspensjon.

I forbindelse med lukkingen av den offentlige pensjonsordningen i selskapet og overgang for alle ansatte under 53 år per 31. desember 2018, er det etablert ny ordning knyttet til særalderspensjon. Endringen er reflektert som en planendring i regnskapet for 2018 og har medført en positiv resultat effekt på 129 MNOK (inkl arbeidsgiveravgift). Regnskapsmessige effekter av øvrige endringer beskrevet ovenfor er ikke hensyntatt i regnskapet per 31. desember 2018 grunnet usikkerheten rundt omfanget av overgang til ny pensjonsordning og de regnskapsmessige konsekvensene av endringene.

Selskapet vil fra 01.01.2019 være tilsluttet ordningen for privat AFP, som er en kollektiv pensjonsordning for tariffestet sektor i Norge. AFP-ordningen er basert på et trepartssamarbeid mellom arbeidsgiverorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjoner og staten. Staten dekker en tredjedel av pensjonsutgiftene til AFP, mens tilsluttede foretak dekker to tredjedeler.

Regnskapsmessig er ordningen å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Det er foreløpig ikke mulig, med tilstrekkelig grad av pålitelighet, å beregne selskapets andel av forpliktelsene i ordningen. Ordningen regnskapsføres derfor som en innskuddsordning med løpende kostnadsføring av premiebetalingene.

Det foreligger en betydelig underdekning i ordningen. I tillegg er selskaper som deltar i AFP-ordningen solidarisk ansvarlige for to tredjedeler av fremtidige pensjonsutbetalinger. Det forventes derfor en økning av premiene til ordningen fremover. Premien for 2019 vil være 2,5 % av et lønnsgrunnlag som er nærmere definert i ordningens vedtekter.

Det ble med virkning fra 01.01.2018 innført nye regler som medfører at betalingsplikten for reguleringspremien for oppsatte rettigheter overføres fra staten til den enkelte virksomhet. Økningen av pensjonsforpliktelsen pr 01.01.2017 som en følge av endringen ble kostnadsført i regnskapet for 2017 med MNOK 232. Negativt estimatavvik i 2018 (MNOK 175,9 inkl. aga) skyldes endring i demografiske og økonomiske forutsetninger. Risikotabellen K2013 anvendes for død og levealder, mens risikotabellen for uføre er basert på risikotabellen K1963*200.

Alder	Forventet levealder		Døds sannsynlighet		Uføres sannsynlighet	
	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne
20	81	85	0,0237 %	0,0094 %	0,1148 %	0,1724 %
40	82	86	0,0501 %	0,0293 %	0,2638 %	0,5236 %
60	84	87	0,3510 %	0,2383 %	1,4064 %	2,4044 %
80	89	91	3,8661 %	2,5469 %	IA	IA

Årets pensjonskostnad er beregnet som følger:

	Avinor Flysikring AS	
	2018	2017
Kostnader ved inneværende periodes pensjonsopptjening	181,9	364,4
Planendringer	-112,9	0,0
Rentekostnad	91,3	82,2
Avkastning på pensjonsmidlene	-57,0	-57,6
Ansattes 2 prosent innskudd	-18,6	-17,9
Administrasjonskostnader	2,7	3,1
Arbeidsgiveravgift	30,8	55,3
Årets pensjonskostnad (note 5)	118,2	429,5

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler:

Avinor Flysikring AS			2018		2017	
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
Endring brutto pensjonsforpliktelse:						
Pensjonsforpliktelse 1.1.	3 834,5	0,6	3 835,1	2 981,2	0,4	2 981,6
Kostnad inneværende periodes pensjonsopptjening	184,3	0,2	184,5	367,3	0,2	367,5
Planendringer	-370,4	257,4	-112,9	0,0	0,0	0,0
Rentekostnad	91,3	0,0	91,3	82,2	0,0	82,2
Aktuariell gevinst og tap -økonomiske forutsetn.	168,5	0,0	168,5	435,0	0,0	435,0
Utbetaling pensjon	-41,8	0,0	-41,8	-31,2	0,0	-31,2
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	3 866,5	258,3	4 124,7	3 834,5	0,6	3 835,1

Avinor Flysikring AS
Noter til regnskapet

Endringer brutto pensjonsmidler:					
Virkelig verdi pensjonsmidler 1.1.	2 299,3		2 299,3	2 169,5	2 169,5
Avkastning på pensjonsmidler	57,0		57,0	57,6	57,6
Premieinnbetalinger	195,5		195,5	118,6	118,6
Aktuarielle gevinster og tap	14,3		14,3	-15,2	-15,2
Utbetaling av pensjoner	-41,8		-41,8	-31,2	-31,2
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12	2 524,3	0,0	2 524,3	2 299,3	0,0

Netto pensjonsforpliktelse	1 342,2	258,3	1 600,4	1 535,2	0,6	1 535,8
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	189,2	36,3	225,5	213,5	0,0	213,5
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12	1 531,4	294,6	1 826,0	1 748,8	0,6	1 749,4

Faktisk avkastning pensjonsmidler foregående år	51,6		51,6	36,7		36,7
Forventet premiebetaling neste år	3,3		3,3	56,6		56,6
Forventet utbetaling neste år	-42,5		-42,5	-31,7		-31,7

Ved beregning av pensjonskostnad og netto pensjonsforpliktelse er en rekke forutsetninger lagt til grunn. Diskonteringsrenten er fastsatt basert på markedet for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF).

Den veide gjennomsnittlige durasjon på pensjonsforpliktelsen er 29 år. Lønnsøkning og pensjonsregulering er basert på historiske observasjoner for selskapet.

	2018	2017
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
Lønnsvekst i prosent	2,75 %	2,50 %
Pensjonsregulering i prosent	1,75 %	1,50 %
AFP-uttak	15,00 %	15,00 %
Gjennomsnittlig fratredelsesrate under 50	3,00 %	3,00 %
Gjennomsnittlig fratredelsesrate over 50	0,20 %	0,20 %

Pensjonsmidler

Premiefastsettelse og beregning av avsetninger til pensjonsytelser for pensjonsordning i SPK foretas etter ordinære aktuarielle prinsipper.

Pensjonsordningen er ikke direkte fondsbasert. Utbetalingen av pensjoner er garantert av den norske stat (pensjonslovens §1). Det blir simulert en forvaltning av tildelte pensjonsmidler («fiktivt fond») som om disse midlene er plassert i langsiktige statsobligasjoner.

Fem prosent av Avinors Flysikrings pensjonsmidler per 31.12.18 er plassert simulert i Statens pensjonsfond Utland.

Pensjonsordningen kan ikke flyttes på samme måte som en privat pensjonsordning og denne beregningen forutsetter at pensjonsordningen videreføres i SPK. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til tidspunkt for utløp.

Pensjonsmidlene verdsettes derfor til pålydende pluss avkastning.

Sensitiviteter til pensjonsforpliktelsen :

Sensitiviteter til pensjonsforpliktelsen for endringer i de vektete økonomiske forutsetninger er:

Diskonteringsrente: En endring på 1 prosent vil medføre en endring i forpliktelsen på i størrelsesorden MNOK -841/+1 160

Lønnsvekst: En endring på 1 prosent vil medføre en endring i forpliktelsen på i størrelsesorden MNOK +262/-534

Grunnbeløp og pensjonsregulering: En endring på 1 %-poeng i forventet grunnbeløp og pensjonsregulering vil medføre en endring i forpliktelsen på i størrelsesorden MNOK +419/-653

18. Annen avsetning for forpliktelser

Beløp i MNOK

	Sum
Balanse 31. desember 2017	12,3
Avsatt	15,6
Reversert	0,0
Benyttet	-12,5
Balanse 31. desember 2018	15,4
Kortsiktige forpliktelser ført som annen kortsiktig gjeld	10,8
Langsiktig del avsetning forpliktelser	4,5

19. Annen kortsiktig gjeld

Beløp i MNOK

	2018	2017
Feriepenger	124,4	121,1
Forskudd fra kunder	22,8	0,0
Lønn og sosiale kostnader	33,3	36,8
Periodisering drifts- og investeringskostnader	46,9	54,2
Konsernintern gjeld	205,4	26,2
Øvrig kortsiktig gjeld	0,0	0,0

Avinor Flysikring AS
Noter til regnskapet

20. Investering i datterselskaper

Selskapet har opprettet tre datter selskaper i 2018:

FS Air Navigation Services AS, Norsk aksjeselskap, 100% eid av Avinor Flysikring AS

Avia Polaris AB, Svensk aksjeselskap, 100% eid av Avinor Flysikring AS

CASA Air Navigation Services Limited, Britisk Limited Liability Company, 100% eid av Avinor Flysikring AS

Det har ikke vært aktivitet i disse selskapene i regnskapsåret 2018.

21. Nærstående parter

Styreleder har av habilitetsårsaker i perioden fratrudd under behandlingen av saker som omhandler konkurranseutsatte tjenester.

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Avinor Flysikring AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Avinor Flysikring AS som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, oppstilling over utvidet resultat og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift [og forslaget til disponering av resultatet] er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 25. mars 2019

ERNST & YOUNG AS

Jan Wellum Svensen
statsautorisert revisor